C 41678 (Pages : 6) Name..................................

Reg. No..................................

P.G./INTEGRATED PG ENTRANCE EXAMINATION, APRIL 2023

SANSKRIT LANGUAGE AND LITERATURE

Time : Two Hours Maximum : 100 Marks

I. Answer ***all*** questions : सर्वे प्रश्ना: समाधेया:

Choose the correct answer from the *four* given in the brackets :

कोष्ठात् चतुर्षु समुचितमुत्तरमादाय लिखत :

1 नीलं च एतत् उत्पलं च – नीलोत्पलम् । अत्र समास: क: ।

(A) बहुवीहि: (B) द्वन्द्व:

(C) कर्मधारय: (D) अव्ययीभाव:

2 कश्चित्कान्ताविरहगुरुणा स्वाधिकारात् प्रमत्त: । अत्र वृत्तं किम् ।

(A) रथोद्धता (B) मन्दाक्रान्ता

(C) मालिनी (D) स्रग्धरा

3 अजामिलो नाम महीसुर: पुरा । अत्र किं नाम वृत्तम् ।

(A) वंशस्थम् (B) वसन्ततिलकम्

(C) शिखरिणी (D) वियोगिनी

4 वृत्तशास्त्रे सर्वलघुगण: क: ।

(A) मगणम् (B) सगणम्

(C) भगणम् (D) नगणम्

5 व्यापारो व्यक्तिरेव सा इत्यत्र व्यक्तिरित्यस्य क: अर्थ: ।

(A) लक्षणा (B) अभिधा

(C) व्यञ्जना (D) गौणा

6 व्याकरणे का नाम संहिता ।

(A) गुरु

(B) परः सन्निकर्षः

(C) लघु

(D) दीर्घः

7 पौ अकः । सन्धत्त ।

(A) पोवकः

(B) पैवकः

(C) पीवकः

(D) पावकः

8 सत् चित् । सन्धत्त ।

(A) सच्चित्

(B) सत्तित्

(C) सत्थित्

(D) सच्छित्

9 एतेषु कस्य स्वरस्य ह्रस्वभेदो नास्ति ।

(A) अ

(B) इ

(C) उ

(D) ए

10 माहेश्वरसूत्रेषु अन्तिमं सूत्रं किम् ।

(A) लण्

(B) झभञ्

(C) हल्

(D) ऋलृक्

11 पूरयत–अचोन्त्यादि...।

(A) भम्

(B) टि

(C) उपधा

(D) घि

12 पतन् अञ्जलिः । सन्धत्त ।

(A) पतनञ्जलिः

(B) पतञ्जलिः

(C) पतनाञ्जलिः

(D) पतनजलिः

13 पूरयत-अष्टादश पुराणेषु —————— वचनद्धयम् ।

(A) व्यासस्य (B) पराशररस्य

(C) कृष्णस्य (D) अर्जुनस्य

14 पूरयत-विद्या ददाति —————— ।

(A) धनम् (B) सुखम्

(C) ज्ञानम् (D) विनयम्

15 रमा ईश: । सन्धत्त ।

(A) रमाश: (B) रमैश:

(C) रमीश: (D) रमेश:

16 मम एव । सन्धत्त ।

(A) ममेव (B) ममोव

(C) ममैव (D) ममाव

17 उपमानोपमेययो: बिम्बप्रतिबिम्बभावे क: अलङ्कार ।

(A) दीपकम्

(B) दृष्टान्त:

(C) रूपकम्

(D) यमकम्

18 कस्मिन्नलङ्कारे संभावनस्य प्राधान्यं वर्तते ।

(A) अतिशयोक्तौ

(B) रूपके

(C) उत्प्रेक्षायाम्

(D) उपमायाम्

19. उपमानोपमेययो: विशेषे सति क: अलङ्कार: ।

(A) दृष्टान्त: (B) व्यतिरेक:

(C) निदर्शना (D) आक्षेप:

20 पूरयत । ——————— यत्र सादृश्यलक्ष्मीरुल्लसति द्वयो: ।

(A) उत्प्रेक्षा

(B) रूपकम्

(C) उपमा

(D) दीपकम्

21 तार्किकमते कति प्रमाणानि सन्ति ।

(A) त्रीणि

(B) चत्वारि

(C) पञ्च

(D) अष्टौ

22 सांख्यदर्शनस्य प्रथमप्रवक्ता क: ।

(A) कपिल: (B) गौतम:

(C) जैमिनि: (D) पतञ्जलि:

23 साहित्यदर्पणस्य कर्ता क: ।

(A) मम्मट: (B) दण्डी

(C) विश्वनाथ: (D) जगन्नाथ:

24 सौन्दर्यलहरी नाम स्तोत्रकाव्यं केन लिखितम् ।

(A) कृष्णलीलाशुकेन (B) कालिदासेन

(C) कुलशेखरेण (D) शङ्करेण

25 स्वप्नवासवदत्तनाटके नायकः कः ।

(A) वसन्तकः (B) यौगन्धरायणः

(C) उदयनः (D) रुमण्वान्

(25 × 2 = 50 marks)

II. Write short notes on any *five* :

पञ्च अधिकृत्य लघुटिप्पणीः लिखत :

26 कालिदासः

27 वाल्मीकिः

28 कौटिल्यः

29 मृच्छकटिकम्

30 नारायणभट्टः

31 काव्यप्रकाशः

32 पञ्चतन्त्रम्

33 काव्यप्रयोजनानि

(5 × 6 = 30 marks)

III. Translate any *two* into regional language *or* English :

प्रादेशिकभाषायां आङ्गलेयभाषायां वा **द्वौ** अनुवदत :

34 उद्यमेनैव सिद्धयन्ति कार्याणि न मनोरथैः ।

न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः ।।

35 गुणानां वा विशालानां सत्काराणां च नित्यशः ।

कर्तारः सुलभाः लोके विज्ञातारस्तु दुर्लभाः ।।

36 यावत्स्थास्यन्ति गिरयः सरितश्च महीतले ।

तावद्रामायणकथा लोकेऽस्मिन् प्रचरिष्यति ।।

37 उत्साहिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मी

देवं हि दैवमिति कापुरुषाः वदन्ति ।

दैवं निहत्य कुरु पौरुषमात्मशक्त्या

यत्ने कृते यदि न सिद्ध्यति कोऽत्र दोषः ।।

(2 × 10 = 20 marks)